

for a living planet®

WWF-Norge

Kristian Augusts gate 7a
Pb 6784 St. Olavs plass
0130 OSLO

Tlf: 22 03 65 00
Faks: 22 20 06 60
info@wwf.no
www.wwf.no

Miljøverndepartementet

06 mars 2007

Innspill til arbeidet med sektorvise klimahandlingsplaner

Bakgrunn for WWF innspill

WWF er glad for at *Regjeringen vil gjennomføre sektorvise klimahandlingsplaner, hvor det skal settes konkrete mål for hvor mye hver sektor skal bidra til at Norge når klimaforpliktelsene fra Kyoto.* (Soria-Moria-erklæringen). Skal vi klare å unngå at klimaendringene får kritiske konsekvenser for mennesker og natur er vi imidlertid nødt for å tenke utover rammene av Kyoto-protokollen og sette inn tiltak som gir betydelige reduksjoner i utslippene av klimagasser.

WWF mener de sektorvise klimahandlingsplanene kan og må bli et effektivt styringsverktøy som sikrer at Norge tar sin del av ansvaret for å redusere egne utslipp. Samtidig frykter vi at handlingsplanene får liten effekt dersom arbeidet ikke forankres i en overordnet målsetning for nasjonale utslippskutt og en klar ansvarsfordeling på de forskjellige sektorene. Videre mener vi oppfølgingen av planene må sikres gjennom veldefinerte prosedyrer for rapportering av fremdrift.

Konkrete nasjonale mål for utslippsreduksjon

Det er en økende vitenskapelig konsensus om at en global temperaturøkning på 2°C i forhold til førindustrielt nivå bør sees som en terskel for alvorlige irreversible klimaendringer. For å unngå en slik kritisk temperaturøkning må verdens utslipp av klimagasser stabiliseres på omtrent halvparten av hva det er i dag. For å gi rom for noe vekst i utslippet fra utviklingsland må industrialiserte land redusere sine utslipp med 80 % innen 2050. Som et første steg mot dette målet må Norge redusere sine utslipp med 30 % i forhold til 1990 nivå innen 2020.

Skal klimahandlingsplanene bli det dokumentet som sikrer at Norge oppfyller et ambisiøst utslippsmål er det en forutsetning at målet klargjøres og legges til grunn for handlingsplanen – ikke omvendt. WWF registrer at Miljøvernministeren har lagt opp til at utslippsmålet legges frem samtidig med handlingsplanen (Aftenposten, 11. Januar 07). WWF forutsetter at utarbeidelsen av handlingsplanen styres av dette målet.

WWF er svært positive til forslaget om bredt politisk klimaforlik. Men, dersom det ikke er mulig å få til dette innenfor tidsrammen for klimahandlingsplanene, må Miljøverndepartementet forskuttere resultatet fra et slikt forlik og legge 30 % kutt inne 2020 til grunn for arbeidet med handlingsplanene.

Skal verden klare å møte utfordringen med å sikre at de globale temperaturøkningen ikke overstiger 2°C, er det nødvendig å reversere trenden med økende utslipp av klimagasser umiddelbart. Derfor er det ekstremt viktig med tiltak fra dag 1. WWF forventer derfor at regjeringen legger opp til at Norge oppfyller Kyoto-avtalen gjennom utslippskutt på hjemmebane innen 2010.

En klar og forpliktende målformulering er etter WWFs syn det viktigste enkeltpunktet for å sikre enn effektiv og troverdig klimahandlingsplan.

Spesifikke sektoransvar

Med utgangspunkt i det nasjonale målet fordeles ansvaret til de respektive sektorene som dermed får spesifikke krav til utslippsreduksjon som totalt vil oppfylle den nasjonale målsetningen.

Rapportering og oppfølging

For å sikre en effektiv måloppfyllelse må det utarbeides en struktur for årlig rapportering/evaluering av sektorenes progresjon mot de spesifikke målene. Det er naturlig at ansvaret for en slik rapportering faller på et eksternt institutt som SSB. Sektorenes egen målstyring bør legges opp på en slik måte at delmål er verifiserbare, dvs. at SSB kan rapportere utslippstall mot disse målene.

Videre må sektordepartementenes ansvar følges opp gjennom årlige revisjon og "klimabudsjettforhandlinger". For å sikre at overordnede nasjonale utslippsmål nås, bør oppfølgingen skje etter samme prinsipp som for ordinære budsjettbehandlinger.

WWF er også opptatt av at sektorvise mål og tiltak under klimahandlingsplanene blir koordinert med Finansdepartementets bærekraftsarbeid mht rapportering og oppfølging og tiltak\virkemidler.

Sektorfordelte tiltak

WWF stiller seg i stor grad bak det grundige arbeidet Lavutslippsutvalget allerede har gjort. For å nå målet om 30 % kutt innen 2020, må imidlertid Lavutslippsutvalgets ambisjonsnivå heves noe. WWF mener det er fullt mulig og få til dette, uten vesentlig mer drastiske tiltak enn det som beskrives av Lavutslippsutvalget.

Sammenlignet med årets klimautslipp (55 millioner tonn) må "karbonbudsjettet" for 2020 slankes med 20 millioner tonn, til 35 millioner tonn. Det tilsvarer en reduksjon på 30 % i forhold til 1990-nivå, da utslippet var på 50 millioner tonn. Gjennomgangen nedenfor lister tiltak som til sammen mer enn oppfyller dette utslippsmålet, og samtidig delmålet om å oppfylle Kyoto-forpliktelsene på hjemmebane inne 2010. Begynner vi omleggingen i dag, innebærer dette at utslippene må reduseres med omtrent 3,5 % per år frem til 2020.

1) Elektrisitetsproduksjon.

Bærekraftig økonomisk vekst forutsetter at den historiske sammenhengen mellom BNP-vekst og utslipp av klimagasser opphører. Dette kan oppnås gjennom en kombinasjon av fire kanaler:

- a. Stanse veksten i energiforbruket. Det finnes ingen gode grunner til at per capita energiforbruk i Norge skal fortsette å stige (annet enn at det historisk øker med BNP). Det må legges opp til helhetstenkning, hvor økt energibruk i noen sektorer må kompenseres med redusert energibruk i andre.
- b. Friggjøring av elektrisk energi gjennom energieffektivisering og økt bruk av vannbåren varme til oppvarming (se eget punkt).
- c. Eventuelt økning i elektrisitetsforbruk dekkes gjennom bærekraftig utnyttelse av fornybare energikilder, med vekt på bioenergi til oppvarming og en moderat vindkraftutbygging.

- d. Dekarbonisering av fossile energikilder. I praksis betyr dette elektrisitetsproduksjon fra effektive gasskraftverk (CHP) med CO₂-fangst og lagring, selv om dette ikke vil gi fullstendig klimanøytral energiproduksjon. Ved CO₂-håndtering forutsettes det at dette ikke brukes til meroljeutvinning (EOR). Hovedmotivasjonen for å utvikle teknologi for CO₂-separasjon og lagring må være å eksportere teknologien for bruk på kullkraftverk, ikke for å øke innenlands energitilgang.
- 2) **Energieffektivisering** blir et bærende element i en fremtidsrettet energiforvaltning. Spesielt må **energibruk i bygg** reduseres gjennom effektivisering og økt bruk av CO₂-nøytral oppvarming (bioenergi). Nye bygg må utnytte beste tilgjengelige energiteknologi og være tilrettelagt for bruk av vannbåren varme. Dette må skje gjennom en kontinuerlig oppdatering av tekniske krav til bygg.
- 3) **Næringspolitikken** må dreies fra tradisjonell favorisering av kraftkrevende industri til fremtidsrettet satsing på serviceindustri og teknologi for utnyttelse av alternative energikilder. **Kraftkrevende industri** må tilpasses et globalt energimarked hvor effektiv energibruk er overordnet innenriks industri-/sysselsetningspolitikk samtidig som kostnadene ved å forurense belastes energibruker. Det innebærer at alle kraftsubsidier må opphøre sammen med fritak for CO₂-avgift. Utslippskvoter må auksjoneres bort.

Den samfunnsøkonomiske gevinsten ved å reduserte subsidier vil gi rom for sjenerøs støtte til lokal næringsomlegging. Samtidig vil tiltaket også føre til at energi frigjøres for fortsatt vekst i annen næringsvirksomhet og elektrifisering av sokkelen

- 4) **Petroleumsindustrien** må bli klimanøytral i produksjon og egne aktiviteter langs verdikjeden (gassdistribusjon, prosessanlegg og egen energiproduksjon). Nullutslippskravet for petroleumssektoren må utvides til å omfatte utslipp av drivhusgasser. Dette innebærer at arbeidet med elektrifisering av sokkelen intensiveres, samtidig som det stilles absolutte krav til rensing og lagring av CO₂ fra landbaserte energi- og prosessanlegg. Det gis ikke konsesjon til ytterligere utbygging/prosessering før fullskala rensing kan garanteres.
- 5) **Kraftig omlegging av transportsektoren.**
- Salget av biler må dreies kraftig mot modeller med lavt drivstofforbruk. For å få til dette må avgiftsomleggingen som Regjeringen har startet, akselereres mot mye større vektlegging av CO₂-utslippet. I tillegg må det stilles krav til gjennomsnittlig drivstoffeffektivitet i bilimportørens salgsporfølje.
  - Den ensete langsiktige løsningen for transportsektorene er å utvikle transportsystem som ikke lenger baserer seg på bruk av flytende hydrokarbon som drivstoff. Fordelsbehandlingen av elbiler/kjøretøy må derfor styrkes ytterligere, selv om dette ikke gir umiddelbare utslippsreduksjoner. Likeledes må hybridbiler og ”plugg-inn” hybrider få større avgiftslette (eventuelt med effekttak).
  - Den totale mengden trafikkarbeid (kjørt distanse) kan ikke fortsette å vokse ubegrenset. Økt bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler som videokonferanser må stimuleres (avgift på flydrivstoff) for å redusere næringslivets behov for persontransport.
  - Godstransporten må effektiviseres gjennom koordinerte logistikk-løsninger og krav til fyllingsgrad i all transport. Distribusjon til knutepunkter må foregå med bane og skip, og det bør innføres forbud mot lastebiltransport på strekninger med god dekning med skip eller tog. Godstransport bør gis prioritet på bane.
  - Biodrivstoff bør utgjøre omkring 10 % av drivstoffbruken i transportsektoren innen 2020.
    - Det må satses massivt på sterkt subsidiert kollektivtransport og tilrettelegging for økt bruk av sykkel framfor utbygging av veier.

6) **Metangassutslipp fra landbruks- og avfallsektoren** reduseres gjennom vedtatt forbud mot deponering av organisk avfall og støtte til metangassinnsamling og redusert kunstgjødselbruk.

Virkemidler

Gjennomføringen av tiltakene over vil kreve betydelige avgiftsomlegginger. Det er viktig at dette gjøres på en konsekvent og transparent måte hvor prinsippet om at forurenser betaler blir bærende. Dette må inkludere:

- Fjerning av alle former for subsidier på energibruk, med unntak av støtte til energieffektivisering og innfasing av fornybar energi. Det langsiktige målet må imidlertid være at energi produksjon av fornybar energi blir lønnsom uten subsidier. Dette vil bli tilfelle for en rekke kilder dersom energi fra fossile kilder får en pris som i bedre grad reflekterer miljøbelastningene.
- Fra tildelte norske CO₂-kvoter (for Kyoto perioden) må andelen omsettelige kvoter økes betydelig, og disse kvotene må auksjoneres bort.
- Omfanget av CO₂-avgiften utvides. Inntekten fra spesifikke CO₂-avgifter må brukes uavkortet til direkte kompensasjon for de avgiftsbelagte utslippene, gjennom kjøp av CO₂-kvoter som trekkes ut av markedet (Europeiske kvotemarkedet).
- Diesलगifter sidestilles med bensin og begge økes. Ordningen med avgiftsfri diesel avvikes – også for internasjonal luft- og skipsfart.
- El-avgiften økes betydelig for å fremme oppgradering av energiløsningen i eldre bygg, og generell energieffektivisering.
- Bruk av fyringsolje utfases

Utover dette støtter WWF den omlegging av bilavgiften som regjeringen har startet. For å endre historisk kjøpesterke nordmenns bilvalg er det imidlertid nødvendig med vesentlig sterkere vektlegging av CO₂-utslippet. Det er også viktig at prisdifferensiering får sterkere utslag i det laveste prissjiktet slik at avgiften bidrar til at gjennomsnittsforkbruket virkelig trekkes nedover.

Avgiftstilpassningen for hybridbiler må styrkes for biler med moderat totaleffekt. Det bør imidlertid settes et tak for hvor stor totaleffekt bilen kan ha før avgiftsreduksjonen bortfaller.

WWF støtter også forslaget om forbud mot oljefyrer. Inntektene fra avgiftene over bør gi riklig rom for en ordning med subsidiert bytte til biobasert fyring.

Alle planer om økt innlands bruk av distribuert naturgass må skrinlegges.

Vennlig hilsen
WWF-Norge

Rasmus Hansson
Generalsekretær

Arild Skedsmo
Rådgiver klima og energi